HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וקסבר אביי ידו כידה. מדמוקי פלוגתייהו בנפלו לה (ג) תמתיו ומפי' הכי לגבי הלך נכסים במחקתן קסבר אביי נשומה ידו כידה ולא יותר הלכך כשמת ואין ליבם בה אלא זיקה ידו גרועה מידה וכשמת יד היבם כידה וימלוכו. ובכתובות בהכותב (דף פג.) נמי פליגי אביי ורבא דקאמר אביי ידו כידה ורבא אמר ידו עדיפא מידה ומתרינן התם נפקא מינה לשומת יבם: **דידו עדיפא מידה.** ומפילו בית הלל מודו דקאי יורבי הגעל בנכסים: הכי גרסינן **אלא דידי ודידי דנפלו לה בשהיא שומרת יבם כשהיא שומרת יבם ריש"א דלא עבד בה מלמר.** קודם שנפלו לה הנכסים הלכך זיקה לא מהניא ולא מידי דנכסים: **ופיפא דעבד בה מלמר.** ובית שמאי לטעמייהו דלמרי מלמר קני בפרק מרבעה מחין (לעיל כט.) בית שמאי מומרים מפשו עמו כו' וב"ה לטעמייהו דלמרי לא קני: **וקסבר רבא.** קיין מלמר לב"ש קני כולהי מרוסה וכפפק נשואה. כלומר אע"ג דב"ש (ג) ולהי מרוסה משוי לה לחשות בלות מחותה משום חשת לפפק כדקתני לפשו עמו מיבו לא כולה ישוה משוי לה למיקני יבם כולה ישוה דילה אלא כפפק נשואה ויחלוקו: **כוותיה דאביי.** לפיפא בדנפלו לה כשהיא תחת הבעל: **דקיי"ל מפה.** לקמן מפרש: **ויוליון מרשות הבעל.** כשמתה. פלמא דנפלו לה תחת בעלה: **אדמיפלגי בגופה.** של קרקע ולמלר מיתה: **ליפלגו בחייה ולפירות.** הוחיל וטעמא משום דידו כידה: **ופו לא מידי.** חין להשיב על כך דולהי דיקא כוותיה ופקיפ ליה מתה: **שמגרשה בגט.** ולא בעי חליצה: **ומחזירה.** שם רלה ולא מיתקרא עליה: **ויבמה.** מע"פ שלקחה קרי ליה ויבמה: **וחיימ הכי נמי.** שכולה מילתא קלי: **ולקחה לו.** ויבמה מני למכתב למה לי דכיתיב לשפה ס"מ הרי היא כשפתו. ויבמה לי לכדרבי נפ"ק (לעיל דף מ.) לשקור לרות ועריות לי לכדרבנן ויבמה בעל כרחה: **שפה הקנו לו.** לייבם: **מן השמים.** ולא שיעבד נכסיו לכתובתה ויכול למוכרן בכל עת שירלה: **ואי ליה לה מרשעון.** לליה ליה נכסים: **מתני' מלוה בגדול.** מוכיח שכבול (דבריה כה.): **לא רלה לו.** מפרש בגמ': **שלה בקטן.** קטן ממש: **ובגדול.** (ד) שהיה גדול שחיים במדינת היה ויש לו חת כמן הגדול מן החיין שלפניו ותלה גדול החיין שלפניו בו לומר המתינו לו שהוא גדול ממני שמת ייבם חותה. והכי מוכח בגמ' דלמרי' ת"ש ובגדול עד שיהא ממדינת היה חין שומעין לו ואי ס"ד חלית גדול עדיפא למחי חין שומעין לו ניעטר דלמא גדיל ומייבם ולימלוך עד שיבא ממדינת היה חין שומעין לו חמאי ניעטר דלמא חתי (ה) וחליץ חלא כל (ט) שהויי מלוה לא משהינן חית

וקסבר (ו) **אביי ידו כידה** [א] א"ל רבא אי דנפלי לה כשהיא תחתיו דבעל דכ"ע לא פליגי דידו עדיפא מידה חלא חידי ואידי דנפלו לה כשהיא שומרת יבם רישא דלא עבד בה מאמר [א] סיפא דעבד בה מאמר וקסבר רבא מאמר לב"ש עושה ודאי ארוסה וספק נשואה ודאי ארוסה לדחות בצרה וספק נשואה לחלוק בנכסים איתמר משמיה דר' חלעזר כוותיה דרבא ואיתמר משמיה דרבי יוסי ברבי חנינא כוותיה דאביי ומי חמר רבי חלעזר הכי והא חמר רבי חלעזר (ז) מאמר לב"ש חינה קונה חלא לדחות בצרה בלבד חיפוך ואי בעית חימא לעולם לא תיפוך חמר לך רבי חלעזר כי חמרי חנא דלא סגי לה בגט חלא דבעי נמי חליצה לחלוק בנכסים דלא קני מי חמרי חמר רב פפא דיוקא דמתניתין כוותיה דחביי ואע"ג דקשיא מתה דקתני נכסים הנכנסים ויוצחים עמה מאי נכנסין ומאי יוצחין לאו נכנסין לרשות הבעל ויוצחים מרשות הבעל לרשות האב ואע"ג דקשיא מתה חדמפלגי בגופה ולאחר מיתה לפלגו בחייה ולפירות (ח) ותו לא מידי: כנסה הרי היא כו': למאי הלכתא א"ר יוסי בר חנינא (ט) לומר שמגרשה בגט ומחזירה מגרשה בגט פשיטא סד"א הואיל וכתיב [ו] ולקחה לו לאשה ויבמה חמר רחמנא ועדיין יבומי הראשון עליה בחליצה חין בגט לא קמ"ל מחזירה פשיטא סד"א מצוה דרמיא רחמנא עליה (י) עבדה השתא תיקום עליה באיסור חשת חח קמ"ל ואימא הכי נמי חמר קרא ולקחה לו לאשה כיון שלקחה הרי היא כאשתו לכל דבר: ובלבד שתהא כתובתה כו': מ"ט (י) אשה הקנו לו מן השמים (כ) ואי ליח לה מן הראשון תקינו לה משני כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה: **מתני'** (כ) מצוה בגדול לייבם לא רצה מהלכין על כל האחין לא רצו חוזרין אצל גדול ואומרים לו עליך מצוה או חלוץ או ייבם (ל) או בגדול עד שיבא ממדינת הים או חרש או שוטה חין שומעין לו חלא חומרים לו עליך מצוה או חלוץ או ייבם: **גמ'** חיתמר ביאת קטן וחליצת גדול פליגי בה ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי חד חמר (כא) ביאת קטן עדיפא וחד חמר חליצת גדול עדיפא מאן דחמר ביאת קטן עדיפא דהא מצוה בייבום ומאן דחמר חליצת גדול עדיפא במקום גדול ביאת קטן לאו כלום היא תנן לא רצה מחזירין על כל האחין מאי לאו לא רצה לייבם חלא לחלוץ וקתני מהלכין חצל האחין שמע מינה ביאת קטן עדיפא לא לא רצה לחלוץ ולא לייבם דכוותה גבי האחין לא רצו לא לחלוץ ולא לייבם חמאי חוזרין חצל הגדול (כב) למיכפיה לכפייה לדידהו כיון דמצוה עליה דידיה רמיא לדידיה כייפינן תנן תלה בקטן עד שיגדיל חין שומעין לו ואי ביאת קטן עדיפא חמאי חין שומעין לו נינטר דלמא גדיל ומייבם וליטעמיך ובגדול עד שיבא ממדינת הים חין שומעין לו חמאי נינטר דלמא חתי (מ) וחליץ חלא כל (ט) שהויי מצוה לא משהינן חית

וספק נשואה לחלוק בנכסים. לעיל פ' ד' לחין (דף כט: ושם) גרס רבה גבי מלמר לב"ש ניטמין עוסה או לירוסין עוסה דממון מסומנו משמע דמודה לחין יורבה: **אע"ג דקשיא מתה.** לרבה ניחח דלוקי לחחר מיתה מהני מלמר לחלוק בנכסים חצל מחיים לח להויח לה לחיי ולחי ולחינהו ספק ומ"מ לח בעי ליפלג לגוקמי בעבד דה מלמר דמשום דהויח לחיי ולחי לין נרחה לרבה דחמכור לכתחלה להכי מוקי לה בלח יותר עבד דה מלמר לע"ג דלרבה לעיל מוכלת לכתחלה משום דחי טעמח משום דהויח לחיי ולחי רבה לית ליה חי סברת. בהלכות פסוקות דרב יוחלי גחון פסיק כחבי [ה] דרב פפח בתרלה קחי כוותיה והח חלח חביב ביע"ל קג"ס משום לחיילי דה ממולמי (ט): **אשה** הקנו לו מן השמים. ות"ת ומה מרוית בכך היכח כיון דחי לית לה מרשעון תקינו לה רבנן משני וכ"ת שפה מכר מרשעון ונכסיו טרפה מלקוחות לע"פ שים בני מוריך לשני ג"כ תהא קלה בעיניו להוליאה (א) ומ"ר דנפקא מינה לאיכול היכח למכור שדותיו ומפילו חשתדוך חמר כך שדות של מת לח טרפה ממשעבדי ומה היתה חשתו טורפת מהן ומיהו למחי דבעי למימר בפ"פ מי שהיה נשוי (כתובות לה. ושם) דחי חשתדוך בני מרי לח טרפה ממשעבדי קשה ות"ל דנפקא מינה חם גילפה ומח"כ חשתדוך שדותיו של מת חח לח גבית מבני מרי דבני:

ובחרש ושוטה. מדלח קחמר עד שיתרפח משמע לחפי' תלה לייבם לחלמר חין שומעין לפי שחין מוסמנין חותה וה"ה דה"ת למינקט מוכה שחין:

נבי אחין לא רצו לא לייבם ולא לחלוץ **אמאי חוזרין בו'.** חפילו לח רלו לייבם חלח לחלוץ ה"ת למיפרך: חמר

מוסף רש"י

שייך לעמוד קודם. **הבן** מת ראשון. בגמל הבית עליו ועל חביו קאי, ניוכיחי יעקב, בגון בני יעקב שמעון ולוי חמי לשמון או חפילו חנון ופלוח בני לשון שגם הם יוכיחו יעקב, חומרים הבן מת לשמון שיירש לשונו מת לשמון ומכח לאב קחמינן כגמרא ולא זכה לשון בחיי נכסי יעקב, ולענין גפל הבית עליו ועל חביו מוריטין שייך למיתני יוכיחו מוריטין חומרים הבן מת לשמון (שם). **וב"ה** אומרים **נכסים בחזקתן.** בחזקת יוכיחו הלא, שהרי הם יוכיחים ולא חו מיעקב חו מרשון ובמוחזקון ומוחזקין דמו שהרי יעקב מוחזק בנכסיו היה ולפו בחים מכחו ועל מוב ספק ולפן ספק מוליח מידי ולפי (שם). **שטר העומד לגבות בגבוי** דמי. מי חים לו שטר מוב על חביהו ומיעבד לו בו נכסיו, מוחזק בעל השטר בנכסים יוחר מן הלוה (סוטה כה.) ובלריכו ולפי מציני (דשב"ם ב"ב קנד:). **מתו בעליהן עד שלא שתו.** לחל הגיחס שבעולם קלי, שקיימו לפן בעליהן ומפחבו ולא הספיק להשקותה עד שמת (בתובות פא. ובע"ז סוטה כד.). **ואינן שותות.** דבעינן והביח בחים לח לשמו (שם ושם). **או שותות או לא נוטלות** בכתובתן. כלומר מחוך שלא שחו חותות לח נוטלות כתובה (סוטה שם). **ספק זנחי.** והפסידה כתובתה (בתובות שם). **ומרציא** מידי ודחי. מידי יוכיר הבעל שהן ולפי בירושה (שם). **בגבוי דמי.** והיל מוחזק בנכסיה יוחר מהן ולפן כלן מוליח מידי ולפי (שם) **והלכך** פין דנכסי בירושה קיימי הוו לפו יורשי הבעל תובעין ומוליח מחבירו עליו הרחים ועליהן להביח ראיה שזיכתה בפתיחה זו ולפנדה כתובתה (סוטה כה. ובע"ז שבועות מו:). עד כאן שייך לעמוד קודם.

וקסבר אביי ידו כידה. לפיכך בשמת ונפלה לפני יבם ושמה על שלא מתייבמה, יוכיחו ויוכיר הבעל שניבם בחיי ליבם, זה מכח מחומו חב מכח מחיו, לבית שמחי מלוקה עדיפא ולבית הלל חזקה קנייתה עדיפא, לפיכך נכסי מלוג בחזקת יורשי האב (בתובות פג.). **דידו עדיפא מידה.** וכשמת עמד מחיו ליבמה במקומו והרי הוא כמותו ושם מתה בשניהן יבמה יבם לין ליורשיה בהן כלום (שם). **אלא לדחות בצרה בלבד.** כלומר לדחות חמוסה שלא מתקנה לו משום חמות זקוקה (לעיל כט.). **ותו לא מידי.** חין לדון חמר דבר זה (סוכה לו:) חו ליכא למקשוי מידי (ערובין קג:) חין להקשות על דבר זה (ע"ז כג. סד.). **ליכא למיני מידי** (סנהדרין סב.) חין להקשות בדבר זה (שם סו:). **לומר שמגרשה בגט ומחזירה.** תרי מילי למשמעינן, מגרשה בגט ותינה לייבמה ומלוה, ולמשמעינן שלא יהא רשות לבחזירה ממזירה בשלא יהא (כתובות פב. ובע"ז לעיל ח: ב.) ולא ממרינן מלוה רמי רחמנא עליה ועבדה ומהשתא מיקום עליה בחיסור חשת חח (לעיל ח:). **מצוה בגדול.** חתים לייבם, ופקא ן מוסיה הכבור (ביצה לז.) הממייבם יהיה הכבוד (לעיל כד.).

מסורת הש"ס

תורה אור השלם

1. כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמָהּ:
דברים כה ה

גליון הש"ס

תום' ד"ה אע"ג. דרב **פפא בתראה.** ע' מק' ע"ז נט ע"ב תד"ה אר"פ וכרש"ם שם:

הגהות הב"ח

(א) בשנה עד שיגדיל ובגדול כל"ל ומיבח לו ממחן: (ב) רש"י ד"ה וקסבר וכו' נפלו לה כשהיא תמתיו: (ג) ד"ה וקסבר רבא וכו' כודאי מרוסה משוי לה לעניין לגמרי: (ד) ד"ה ובגדול אר סיה וכו' שמת ליבם אותה וכו' מוכח:

הגהות הגר"א

(א) גמ' ת"ל רבא אי כו'. נ"ב לדברי רש"י לרבא לף ב"ש מודי דימלוקו. וי"ל מפרש דכל המוקימנות הכל ב"ש אבל ב"ה לעולם לאשה ועמ"ש ועי' רמב"ן וכתב דה"ק למכירה ומפירי אבל הרמב"ם פסק דל"ל ליבם פירות ועי' ברש"ם פ"ד דכתובות סי' כב וכ"ד הרשב"ץ (ועמ"ש רביעו בתוי"ט סי' ק"מ):

תוספות ישנים

כתובה לגבות ממיים: **וקסבר** אביי ידו כידה. ובכלבות פסוקות דרב יהודה פסק כאביי ולא גמנו ביע"ל קג"ס משום דלמורמי אבלה שבני כוותיה ות"ל דפסוק כוותיה: **א)** אומר הבל דהם דקאמר אשה הקנו לו מן השמים זכו ליתן טעם למה אין לה אבי מכתובת אחת מהיכם שהיא אשתו ואין אשה כלה בכתובה ואפה מנעלה הרחשון שנשתבדו לה נכסיו. ומשני [אשה] הקנו לו מן השמים בלה בכתובה ואין לה כי אם בכתובה לפשוטה אף הכתובה הראשון שהקנו לה וכו' שלא תהא קלה וכו' וכרבה יש מירולים ולמוקים: ובבדול עד שיהא ממדינת היה. פי' שים גדול ממנו במדה"י ואומר לנו להמתין ואין שומעין לו משום דאת שהוא עומד לפנינו מוטלת עליו המלוה וכן משמע בגמ': **נ)** נעבר דלמא אתי לדידיה מקבי דלמא אתי ומייבם דהא כ"ע מודיה בדיעת גדול עדיפא למימר שנשתעו ממנו שלא היה רולה ליבמה: